

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту
(найменування кафедри)

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(шифр та найменування спеціальності)
за магістерською програмою професійного спрямування
Облік, аудит і оподаткування підприємницької діяльності
(назва магістерської програми)

на тему: «Облік та контроль операційних витрат: теоретично-методичні основи та діюча практика (на прикладі ВКФ «Ніка Пласт»)»

Виконавець:

Студент (ка) обліково-економічного
факультету

Матковська Віталіна Юріївна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

канд. екон. наук, ст. викладач

(науковий ступінь, вчене звання)

Яцунська Олеся Сергіївна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Складність управління фінансовим станом підприємств в умовах кризових явищ в економіці та інтеграційних процесів потребує створення дієвої системи інформаційного забезпечення управління витратами. Підприємства в процесі своєї діяльності намагаються отримати максимальний прибуток, не лише реалізуювши свою продукцію (роботи, послуги) за вигідною ціною, але й скоротивши витрати. Якщо зазначений спосіб збільшення доходів підприємства в основному залежить від зовнішніх умов його функціонування, то зменшення витрат – переважно від дій суб'єкта господарювання, а саме: від організації процесу виробництва, обраної облікової політики, належного порядку відображення витрат в обліку, проведення ефективного аналізу і прийняття на цій основі обґрунтованих управлінських рішень. Організація та методика обліку витрат операційної діяльності значною мірою залежить від організаційної структури підприємства, його розмірів, особливостей галузі, в якій воно функціонує.

На сьогоднішній день облік та контроль операційних витрат підприємства потребує удосконалення, пошуку нових підходів до вирішення проблеми належного їх відображення в обліку і звітності. З необхідністю своєчасного отримання надійної, достовірної, прозорої та повної обліково-економічної інформації, зростає роль і значення обліку операційних витрат підприємства як інформаційної системи процесу управління.

Вагомий внесок у дослідження економічної сутності операційних витрат, теоретичних і практичних аспектів обліку, контролю та аналізу здійснили зарубіжні та вітчизняні вчені. Зокрема, Ф. Ф. Бутинець, С. Ф. Голов, З. В. Задорожний, В. А. Дерій, Я. Д. Крупка, Х. З. Махмудов, Є. В. Мних, Л. В. Нападовська, В. М. Панасюк, В. Ф. Палий, Г. О. Партин, М. І. Скрипник, В. Г. Сопко, А. М. Турило та інші.

Наявність невирішених проблем, дискусійність окремих теоретичних та практичних положень обліку, аналізу та контролю витрат операційної діяльності обумовлюють актуальність обраної теми, визначають цільову спрямованість дослідження.

Мета дослідження. Метою кваліфікаційної роботи є висвітлення теоретичних та практичних питань обліку, контролю та аналізу операційних витрат на прикладі ВКФ «Ніка Пласт».

Завдання дослідження:

- визначити економічну сутність операційних витрат;
- проаналізувати існуючі класифікації витрат та встановити роль операційних витрат в їх структурі;
- дослідити нормативно-правове регулювання обліку витрат операційної діяльності;
- надати загальну економічну характеристику досліджуваному підприємству ВКФ «Ніка Пласт»;

- дослідити діючу практику обліку операційних витрат на ВКФ «Ніка Пласт» та запропонувати напрями її удосконалення;
- провести аналіз структури та динаміки витрат операційної діяльності, використовуючи практичні дані базового підприємства ВКФ «Ніка Пласт»;
- дослідити організаційно-методологічні аспекти контролю операційних витрат та особливості його проведення на ВКФ «Ніка Пласт»;
- відобразити вплив та значення витрат на операційну діяльність підприємства за допомогою економіко-математичного моделювання.

Об’єктом дослідження виступає процес формування інформаційної бази системи управління операційними витратами через облікову, контрольну та аналітичні функції.

Предметом дослідження кваліфікаційної роботи є сукупність теоретичних, методичних та практичних аспектів обліку, контролю та аналізу операційних витрат на ВКФ «Ніка Пласт».

Методи дослідження. Для розв’язання поставлених завдань у роботі використовувалися такі методи: діалектичний метод пізнання та системний підхід – при дослідженні операційних витрат як економічної категорії; логічний – при побудові логіки й структури кваліфікаційної роботи; таблично-графічний метод – для подачі наукової та цифрової інформації; індукції та дедукції – для визначення загальних тенденцій розвитку обліку і контролю витрат операційної діяльності; метод економічного аналізу – для оцінювання структури та динаміки операційних витрат досліджуваного підприємства; узагальнення – з метою формулювання рекомендацій, реалізація яких дозволить поліпшити ефективність господарювання на ВКФ «Ніка Пласт».

Інформаційна база дослідження. Інформаційною базою дослідження є законодавчі та нормативні документи України; наукові праці вітчизняних і зарубіжних вчених з питань обліку, контролю та аналізу операційних витрат; матеріали конференцій різних рівнів, облікова та звітна інформація ВКФ «Ніка Пласт» за 2015-2017 роки, а також ресурси всесвітньої мережі Інтернет.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (72 найменування) та 40 додатків. Загальний обсяг роботи становить 145 сторінок. Основний зміст викладено на 93 сторінках. Робота містить 20 таблиць, 9 рисунків.

Публікації. Основні результати дослідження, викладені у кваліфікаційній роботі на здобуття освітнього ступеня магістра, доповідалися на Підсумковій студентській конференції обліково-економічного факультету «Сучасні проблеми розвитку економіки України» (м. Одеса, 11-12 квітня 2018 р.) та на V Міжнародній науково-практичній конференції «Облік, аналіз і аудит: виклики інституціональної економіки» (м. Луцьк, 6 жовтня 2018 р.).

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі *«Теоретичні засади обліку операційних витрат»* розглянуто економічну сутність операційних витрат, класифікацію витрат та встановлення ролі операційних витрат в їх структурі, нормативно-правове регулювання обліку операційних витрат.

У другому розділі *«Організація обліку операційних витрат на підприємстві ВКФ «Ніка Пласт»* розглянуто загальну економічну характеристику підприємства ВКФ «Ніка Пласт» та проаналізовано його економічну діяльність за 2015-2017 роки. Розглянуто діючу практику обліку операційних витрат на підприємстві та запропоновані напрями удосконалення обліку операційних витрат.

У третьому розділі *«Аналіз, контроль і моделювання операційних витрат: теорія та діюча практика»* проведено аналіз структури та динаміки операційних витрат на підприємстві ВКФ «Ніка Пласт». Досліджено методичні аспекти та практику проведення контролю операційних витрат на підприємстві. Відображено застосування методів економіко-математичного моделювання для цілей управління витратами.

ВИСНОВКИ

На підставі проведеного дослідження теоретично-методичних питань обліку та контролю операційних витрат на підприємстві, а також діючої практики з зазначених питань на ВКФ «Ніка Пласт» та проведення аналізу структури та динаміки операційних витрат підприємства, можна зробити наступні висновки.

В економічній науці має місце два підходи до визначення витрат – бухгалтерський та економічний. Розуміння витрат економістами ґрунтується на факті обмеженості ресурсів та можливості їх альтернативного використання. В бухгалтерському обліку під витратами розуміють зменшення економічних вигод у вигляді зменшення активів або збільшення зобов'язань, що призводить до зменшення власного капіталу.

Терміни «витрати» і «затрати» не є тотожними. Між поняттями «витрати» і «затрати» мають місце розбіжності в частині: впливу на капітал підприємства, відображення у звітності, порядку визнання, впливу на прибуток, одиниць виміру, перетворення.

Бухгалтерський облік операційних витрат на досліджуваному підприємстві ВКФ «Ніка Пласт» здійснюється згідно діючого законодавства. У процесі роботи співробітники облікового апарату використовують загальне програмне забезпечення Windows 7, прикладне програмне забезпечення MS Office 2007, а так само спеціалізоване – «1С: Підприємство 8.3» для ведення бухгалтерського обліку та «М.Е.Дос ІS» для відправлення звітів до податкових органів.

Однак, у ході дослідження діючої практики обліку операційних витрат на базовому підприємстві, було визначено деякі недоліки організаційного характеру:

1. На підприємстві ВКФ «Ніка Пласт» відсутній затверджений графік документообігу. На нашу думку, на підприємстві необхідно запровадити графік документообігу первинних документів із обліку операційних витрат. Він дозволить чітко розподілити функціональні обов'язки між працівниками щодо створення таких документів, а також правильно і в строк відображати усі операції у регістрах бухгалтерського обліку. Що, в свою чергу, сприятиме поліпшенню своєчасному складанню статистичної та фінансової звітності.

2. Відсутність можливості дослідити ефективність виконання окремих замовлень. Отриманню такої інформації, на нашу думку, у ВКФ «Ніка Пласт» повинно сприяти відкриття аналітичних рахунків до рахунків 23 «Виробництво», 90 «Собівартість реалізації» і 70 «Доходи від реалізації», на яких слід узагальнювати відповідні витрати та доходи. Це дозволить в управлінському обліку визначити фінансовий результат від виконання кожного замовлення.

3. На підприємстві типові форми первинних документів ведуться лише в електронному вигляді, та деякі з форм взагалі не використовуються. Незважаючи на наявність первинних документів в електронному вигляді, рекомендуємо підприємству ВКФ «Ніка Пласт» роздруковувати картки складського обліку матеріалів, які значаться на балансі, заповнювати всі обов'язкові реквізити, підписувати та зберігати їх у відведеному для цього місці. Відповідно, рекомендується вести опис карток для контролю за їх зберіганням.

4. ВКФ «Ніка Пласт» застосовує позамовний метод обліку витрат з елементами нормативного методу. Вважаємо, що на підприємстві доцільнішим є застосування нормативного методу обліку витрат. Це дозволить забезпечити впровадження прогресивних норм витрат та здійснювати дієвий контроль за рівнем витрат, що в свою чергу сприятиме використанню даних обліку для становлення резервів зниження собівартості послуг.

5. На підприємстві відсутня класифікаційна модель операційних витрат, яка б враховувала їх призначення. Нами розроблено особисту класифікацію операційних витрат на ВКФ «Ніка Пласт» в залежності від сфери їх застосування. По-перше, операційні витрати було розділено на виробничі та невиробничі, а по-друге, нами було класифіковано їх відповідно цехам та відділам. На нашу думку, це дозволить значно покращити ведення їх обліку.

На досліджуваному підприємстві спостерігається значна плінність кадрів, відсутні делегування повноважень та договори повної матеріальної відповідальності. Більшість бухгалтерів має вищу освіту і достатню кваліфікацію, але присутні також працівники без належної освіти або кваліфікації. При цьому облік повністю автоматизований з паралельною перевіркою зі сторони бухгалтера.

ВКФ «Ніка Пласт» не користується послугами ззовні щодо контролю витрат операційної діяльності, а також на підприємстві відсутня служба внутрішнього контролю. Всі контрольні функції покладено на директора та керівників служб і відділів підприємства.

З метою підвищення контролю витрат операційної діяльності на ВКФ «Ніка Пласт» рекомендуємо підприємству створити відділ внутрішнього

контролю, який би дозволив забезпечити підприємству надійність фінансової інформації.

Проведений аналіз структури витрат операційної діяльності ВКФ «Ніка Пласт» показав, що витрати операційної діяльності повільно зросли у 2017 році порівняно з 2015 роком на 60812 тис. грн., та порівняно з 2016 роком на 49816 тис. грн. Це відбулося за рахунок збільшення собівартості продукції, адміністративних витрат, витрат на збут і зменшення такого показника, як інші операційні витрати.

Підприємству необхідно проаналізувати кожен елемент витрат з метою їх мінімізації без втрат для діяльності підприємства. ВКФ «Ніка Пласт» рекомендовано звернути увагу на оптимізацію рівня витрат, що забезпечить їх максимальну доцільність і прибутковість.

Аналіз операційних витрат на виробництво продукції за економічними елементами витрат на ВКФ «Ніка Пласт» показав, що операційні витрати підприємства у 2017 році зросли порівняно з 2016 роком на 29,36 %.

Підприємству ВКФ «Ніка Пласт» рекомендовано слідкувати за нормами витрачання матеріальних ресурсів, не допускати збоїв у виробництві, впровадити маловідходну або безвідходну технологію виробництва, створити досконалу нормативну базу, комплексно та раціонально використовувати ресурси та удосконалити виробниче обладнання.

Аналіз динаміки руху коштів у результаті операційної діяльності на ВКФ «Ніка Пласт» показав, що чистий рух коштів від операційної діяльності у 2017 році порівняно з 2015 роком збільшився на 5038 тис. грн., а порівняно з 2016 роком збільшився на 843 тис. грн.

Подальшому збільшенню чистого руху коштів від операційної діяльності на підприємстві ВКФ «Ніка Пласт» сприятиме збільшення обсягів реалізації продукції шляхом удосконалення роботи маркетингового відділу та використання ефективної реклами. Підприємству рекомендується контролювати неустойки та строки їх погашення, проводити правильні та точні відрахування податків і зборів та витрат на соціальні заходи.

З метою оптимізації витрат операційної діяльності підприємству ВКФ «Ніка Пласт» рекомендується певним чином планувати свої витрати за допомогою методів економіко-математичного моделювання, що дозволить досягти найбільшого обсягу реалізації продукції, свідомо вибираючи найбільш оптимальні напрямки забезпечення ринкової успішності. Використання методів економіко-математичного моделювання надасть підприємству ВКФ «Ніка Пласт» можливість проводити оптимізацію процесу стратегічного планування, аналізу та управління витратами.

Таким чином, з метою удосконалення обліку операційних витрат на ВКФ «Ніка Пласт», рекомендуємо підприємству своєчасно проводити контрольні та аналітичні процедури, акцентувати увагу на походженні і видах витрат, формуванні аналітичної інформації про взаємозв'язок доходів і витрат. Адже ефективне управління операційними витратами передбачає мінімізацію їхньої загальної величини з одночасним збільшенням прибутку.

